

ALDER & SOUND

Yrittäjän perhevarallisuusasiakirjat

A&S Webinaari 28.11.2023

Suvi Vänskä | Partner, Head of Alder Private

Susa Junnila | Associate

Muutama asia alkuun

Webinaarit

- ▶ Osallistujien kamerat ja mikrofonit ovat pois päältä esityksen ajan.
- ▶ Tilaisuuden loppuun varataan aikaa kysymyksille. Voit halutessasi pyytää puheenvuoroa, esittää kysymyksiä ja osallistua keskusteluun Raise hand –toiminnolla.
- ▶ Kysymyksiä ja kommentteja voi lähettää chatissa webinaarin aikana.
- ▶ Webinaarien tallenteet sekä materiaalit tulevat saataville nettisivuillemme. Sieltä löydät myös tulevat tapahtumamme.
- ▶ www.aldersound.fi/tapahtumat

Agenda

A&S Webinaari 28.11.2023 | Yrittäjän perhevarallisuusasiakirjat

- 1 Esittäytyminen**
- 2 Perheoikeudellisten asiakirjojen merkitys omistajavetoisissa yrityksissä**
- 3 Edunvalvontavaltakirja**
- 4 Avioehtosopimus**
- 5 Testamentti**
- 6 Osakassopimus**

Äänessä tänään

Laajamittainen kokemus kotimaisten sekä kansainvälisten yritysten ja yksityishenkilöiden vero- ja lakiasioiden neuvonnasta.

SUVI VÄNSKÄ | Partner, Head of Alder Private

- ▶ **Erityisosaamista** sukupolvenvaihdoksista ja muista omistajanvaihdostilanteista, yksityishenkilöiden ja sijoittamisen verotuksesta ja juridiikasta sekä yrityskaupoista. Laaja kokemus myös yritysten ja yhteisöjen kansainvälisestä ja kotimaisesta verotuksesta.

SUSA JUNNILA | Associate

- ▶ **Kokemusta** perhe- ja jäämistöoikeudellisista kysymyksistä sekä näihin liittyvien dokumenttien laatimisesta sekä varallisuuden suunnittelusta.

2010

perustettu

35+

kokenutta
asiantuntijaa

3000+

toteutettua
toimeksiantoa

152+

kohdemaata
kumppaniverkostossa

Käytännönläheistä ja ratkaisukeskeistä neuvonantoa tilanteesi ja tarpeesi huomioiden

**Kansainvälinen
liiketoiminta**

ALDER GLOBAL

**Yrityskaupat
ja -järjestelyt**

ALDER TRANSACTIONS

**Kotimainen
liiketoiminta**

ALDER DOMESTIC

**Yksityis-
henkilöt**

ALDER PRIVATE

- ▶ Vero- ja lakipalvelut
- ▶ Siirtohinnoittelu
- ▶ Taloudellinen neuvonanto
- + Tuotteistetut palvelukonseptit
- + Digitaaliset ratkaisut
- + Globaali kumppaniverkosto

Perheoikeudellisten asiakirjojen merkitys omistajavetoisissa yrityksissä

Perheoikeudellisten asiakirjojen merkitys perheyrityksissä

Omistajavetoisissa yrityksissä nousee esiin tilanteita, joihin äkilliset muutokset vaikuttavat voimakkaimmin

- ▶ Monesti omistajavetoisissa yrityksissä nousee esille tilanteita, joihin yritystoiminnassa tai sen läheisessä toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat voimakkaimmin
  - Esimerkkinä tällaisista muutoksista ovat yhtiön osakkaan ero, äkillinen sairastuminen tai pahimmassa tapauksessa menehtyminen
  - Näissä tilanteissa on tärkeää, että perheoikeudellisia asiakirjoja, kuten testamenttia, edunvalvontavaltakirjaa ja/tai avioehtosopimusta, on pidetty ajan tasalla ja että ne ovat ylipäänsä laadittu
  - Yhtiöllä olisi lisäksi hyvä olla osakassopimus, jossa on huomioitu poikkeustilanteet
- ▶ Omistajavetoisessa yrityksessä on tärkeää turvata liiketoiminnan sujuva jatkumo ilman keskeytystä
  - Hallituksen kokoonpano
  - Yhtiökokouksen päätökset

Edunvalvontavaltakirja

Edunvalvontavaltuutus

Valtuutus, jolla henkilö voi järjestää asioidensa hoidon

- ▶ Valtuutus, jolla henkilö voi etukäteen valtuuttaa toisen henkilön hoitamaan asioitaan, mikäli hän tulee myöhemmin kykenemättömäksi hoitamaan asioitaan
  - esimerkiksi onnettomuuteen joutumisen tai heikentyneen terveydentilan vuoksi.
- ▶ Edunvalvontavaltakirjassa valtuuttaja nimeää valtuutetun, toissijaisen valtuutetun sekä varavaltuutetun ja määrittelee asiat, jotka valtuutus kattaa:
  - taloudelliset asiat ja/tai
  - henkilökohtaiset asiat.
- ▶ Edunvalvontavaltakirjalle haetaan vahvistusta Digi- ja väestötietovirastosta (DVV) siinä vaiheessa, kun valtuutus pitää ottaa käyttöön
  - Vahvistamiseen tarvitaan alkuperäinen edunvalvontavaltakirja sekä lääkärintodistus

Edunvalvontavaltuutus

Valtuutus, jolla henkilö voi itse etukäteen järjestää asioidensa hoidon

- ▶ Edunvalvontavaltakirjan voi laatia täysi-ikäinen henkilö, joka ymmärtää valtakirjan sisällön ja merkityksen.
  - Valtakirja on tehtävä kirjallisesti ja sen on noudatettava lain määrämuotoa
- ▶ Valtuuttaja itse voi peruuttaa valtuutuksen siihen asti, kun valtuutus ei vielä ole tullut voimaan.
- ▶ Edunvalvontavaltuutuksessa on syytä ottaa huomioon myös valtuutetun mahdollinen eturistiriita perheen sisäisissä oikeustoimissa, kuten puolison jälkeen tehtävässä perinnönjaossa
  - Varavaltuutetun merkitys esteellisyytilanteita varten

Edunvalvontavaltuutus

Yrittäjän osalta edunvalvontavaltuutuksessa mahdollisesti määriteltäviä asioita

- ▶ Lahjoitukset tai alihintaiset kaupat eivät ole mahdollisia ilman erityisiä määräyksiä
  - Sukupolvenvaihdoksen jatkamiseen tai toteuttamiseen kannattaa varautua erityisin määräyksin
- ▶ Yritysvarallisuuden hallinnointiin voi määrätä eri valtuutetun kuin muiden asioiden hoitoon
  - Varsinaisen edunvalvontavaltakirjan liitteeksi voi valtuutetulle laatia toimiohjeet, joissa kuvataan tarkemmin yrityksen asioiden hoitoa ja yhtiökokouksessa toivottavaksi tehtäviä päätöksiä
  - Esimerkiksi osingonjaosta päättäminen, hallituksen jäsenten valinta tai yritysjärjestelyihin ryhtyminen
- ▶ Hallituksen jäsenyyksien osalta tehtävä päättyy, kun edunvalvontavaltakirja astuu voimaan
  - Varajäsen toimii tehtävässä niin kauan, kunnes uusi varsinainen jäsen on valittu

Avio-oikeus

Avioehtosopimus

Sopimus omaisuuden jakamisesta avioliiton päättyessä

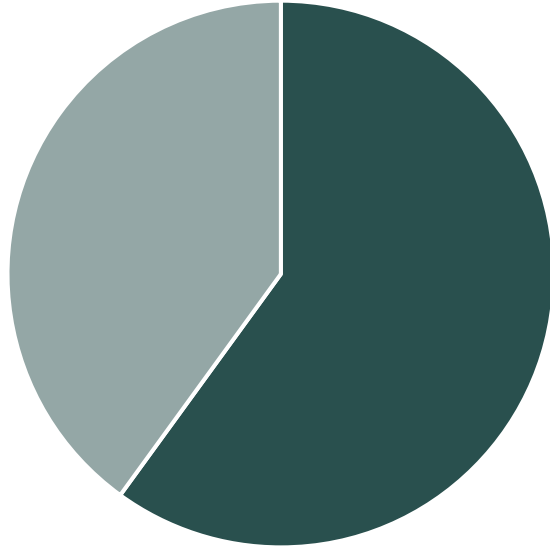
- ▶ Avioehtosopimuksella voivat aviopuolisot sopia, että avioliiton päättyessä molempien puolisoiden yhteenlaskettua avio-oikeuden alaista omaisuutta ei jaeta avioliittolain mukaisesti tasan
  - Avioehtosopimuksella rajoitetaan puolison tai molempien puolisoiden avio-oikeutta toistensa omaisuuteen
- ▶ Sopimuksessa määritellään onko kummallakaan tai toisella puolisoilla avio-oikeutta toisen omaisuuteen tai sen osaan
  - Avio-oikeuden laajuus voidaan määrätä sopimuksessa riippuvaiseksi siitä, päättyykö avioliitto eroon vai kuolemaan

Avioehtosopimus

Sopimus omaisuuden jakamisesta avioliiton päättyessä

Avio-oikeuden alainen omaisuus
10 m€

■ Puoliso A 6m€ ■ Puoliso B 4m€

*Kummankin puolison
avio-osuus $10 \text{ €} / 2 = 5 \text{ m€}$*

Tasinko A:lta B:lle 1 m€

Osituksen jälkeen kummankin
puolison omaisuus 5 m€

■ Puoliso A 5m€ ■ Puoliso B 5m€

Avioehtosopimus

Sopimus omaisuuden jakamisesta avioliiton päättyessä

- ▶ Avioehtosopimuksen voivat laatia kihlakumppanit ennen avioliittoa tai aviopuolisot milloin tahansa avioliiton aikana.
  - Avopuolisot eivät voi laatia avioehtosopimusta
  - Avioehtosopimus on tehtävä kirjallisesti ja sen on noudatettava lain määrämuotoa
- ▶ Avioehtosopimus on pätevä ainoastaan, kun se on rekisteröity DVV:lle.
  - Avioehtosopimusta ei voi toimittaa rekisteröitäväksi puolison kuoleman tai avierohakemuksen jälkeen, vaikka se olisi pätevästi laadittu ennen avioliittoa tai sen aikana.
- ▶ Avioehtosopimusta voi muokata tai sen voi purkaa tekemällä uuden sopimuksen ja rekisteröimällä sen.

Avioehtosopimus

Sopimus omaisuuden jakamisesta avioliiton päättyessä

- ▶ Monesti perheyriksen osakkeiden osalta puolison avio-oikeus on suljettu pois avioehtosopimuksen määräyksellä
  - Tavoitteena kontrolloida yrityksen omistuspohjaa
  - Taustalla voi olla myös osakassopimus, jossa avioehdon tekemistä edellytetään joko osakkeiden saannon ehtona tai lunastusoikeuden uhalla
- ▶ Toisen puolison avio-oikeus voi olla suljettu pois myös lahjakirjan tai testamentin määräyksellä
  - Vastikkeettoman saannon osalta saajan puolison avio-oikeus voidaan sulkea pätevästi pois testamentin ja lahjakirjan muotomääräyksiä noudattaen
  - Vastikkeellisen saannon osalta, eli kaupassa tai vaihdossa, ostajan puolison avio-oikeutta ei voida pätevästi sulkea pois

Avioehtosopimus

Sopimus omaisuuden jakamisesta avioliiton päättyessä

- ▶ Avio-oikeutta ja avioehtosopimusta voidaan myös käyttää perintöverosuunnittelun apuvälineinä
  - Osituksessa tasinkona saadusta omaisuudesta ei makseta perintö-, lahja- tai muutakaan veroa
- ▶ Vaikka osakkeet eivät voisi siirtyä puolisolle avio-oikeuden nojalla, on yleensä niiden tuottamat oikeudet, kuten osinko-oikeus, mahdollista määrätä testamentilla tai lahjakirjalla avo- tai aviopuolisolle
  - Näin on mahdollista turvata puolison taloudellista asemaa yrittäjän kuoleman varalta ilman, että osakkeita kuitenkaan siirretään hänelle omistusoikeudella

Testamentti

Viimeinen tahto

Testamentin avulla voit itse määrätä, kenelle omaisuutesi menee kuolemasi jälkeen.

- ▶ Testamentin voi tehdä 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka ymmärtää testamentin merkityksen
  - 15-vuotias voi tehdä testamentin sellaisesta omaisuudesta, jonka on itse ansainnut omalla työllään
  - Testamentti on tehtävä itse. Et voi valtuuttaa ketään tekemään testamenttia puolestasi
- ▶ Testamentti on tehtävä kirjallisesti ja se on allekirjoitettava kahden esteettömän todistajan läsnäollessa.
- ▶ Ilman testamenttia omaisuus jaetaan lakisääteisen perimysjärjestyksen mukaisesti
  - Jokainen rintaperillinen on yhdenvertaisuusperiaatteen nojalla samassa perillisasemassa toisiinsa nähden
  - Avoleskellä ei ole lakiin perustuvaa leskenoikeutta (vrt. avioleski)

Viimeinen tahto

Testamentin avulla voit itse määrätä, kenelle omaisuutesi menee kuolemasi jälkeen.

Hallintaoikeustestamentti

- ▶ Testamentinsaaja (esim. puoliso) voi hallita testamentilla saamaansa omaisuutta ja nauttia sen tuotosta.
  - Omistusoikeus siirtyy lakimääräisille perillisille (lapsille)
  - Hallintaoikeuden saaja ei maksa saannostaan perintöveroa.
  - Kuolleen puolison lakimääräiset perilliset maksavat perintöveron, johon saavat hallintaoikeusvähennyksen.

Omistusoikeustestamentti

- ▶ Testamentinsaaja saa täyden määräysvallan testamentilla saatuu omaisuuteen

Viimeinen tahto

Määrää omaisuudestasi kuolemasi jälkeen.

Rajoitettu omistusoikeustestamentti

- ▶ Testamentinsaaja saa täyden omistusoikeuden omaisuuteen, muttei oikeutta luovuttaa tai testamentata sitä eteenpäin
  - Käytännössä lähellä hallintaoikeustestamenttia, sillä omistajan asema on rajoitettu
  - Vero tulee kuitenkin maksaa koko omaisuudesta (vrt. hallintaoikeustestamentti, josta hallintaoikeuden saaja ei maksa lainkaan veroa)

Yrittäjä, suunnittele testamenttisi sisältö

Testamenttimääräykset ja lesken asema

Lesken asema

- ▶ Leski ei peri, jos vainajalla oli lapsia, mutta on kuolinpesän osakas ositukseen saakka.
  - Testamentilla voidaan määrätä leskelle omaisuutta, verovapaasti enintään 109.999 euroa
- ▶ Jos vainaja oli kuollessaan avioliitossa, leski hallitsee vainajan omaisuutta ja saa sen tuoton. Lesken hallintaoikeus päättyy, jos joku rintaperillisistä tai yleistestamentinsaajista vaatii pesän jakamista.
- ▶ Lesken asuminen on lailla turvattu ja leskellä on oikeus pitää jakamattomana hallinnassaan puolisoiden yhteisenä kotina käytetty asunto tai muu jäämistöön kuuluva lesken kodiksi sopiva asunto, vaikka asunto olisi ollut yksin vainajan omistuksessa.
  - Perillisten omistusoikeutta asuntoon rajoittaa lesken käyttö- ja hallintaoikeus

Yrittäjä, suunnittele testamenttisi sisältö

Testamenttimääräykset ja lesken asema

- ▶ Seuraavat määräykset testamentissa ovat yrittäjän kannalta erityisen tärkeitä:
  - Yhtiön osakkeista määrääminen verotus huomioiden (sukupolvenvaihdoshuojennuksen edellytykset)
  - Suljetaan testamentinsaajien puolisoitten avio-oikeus pois
  - Annetaan testamentinsaajalle mahdollisuus ottaa testamentti vastaan myös osittain
  - Annetaan määräyksiä siitä kuka hoitaa alaikäisen perillisen perimää omaisuutta
  - Määrätään omaisuudelle toissijainen saaja, jolle omaisuus on menevä, jos rintaperillinen kuolee jättämättä omia rintaperillisiä
  - Kumotaan ennakkoperintäoletta
  - Mahdollinen hallintaoikeuden pidättäminen yritysomaisuuteen leskelle

Osakassopimus

Osakassopimuksen sitovuus

Sitovuus

- ▶ Osakassopimussitoo sen tehneitä osapuolia
  - Osakassopimuksella ei voida sitovasti sopia kolmansien osapuolien oikeuksista
  - Osakassopimuksella itsessään ei voida poistaa puolison avio-oikeutta
  - Osakassopimus sitoo myös osakkaan oikeudenomistajia

- ▶ Osakassopimuksen yksi tärkeimpiä tehtäviä on kontrolloida osakkeenomistajakuntaa
  - Yhtiöjärjestyksen lunastuslauseke on myös oltava siltä varalta, että osakassopimuksen määräyksiä ei noudateta

Osakassopimusmääräyksiä poikkeustilanteiden varalta

▶ Määräykset omistajan kuoleman varalta

- Rajoitetaan joukkoa, joka voi tulla yrityksen omistajiksi

▶ Määräykset omistajan avioeron varalta

- Usein velvoitetaan osakkeenomistajia tekemään avioehtosopimus koskien yrityksen osakkeita
- Jos velvoitetta ei noudateta, muilla osakkeenomistajilla tai yhtiöllä oikeus lunastaa sopimusta rikkovan osapuolen osakkeet

▶ Määräykset omistajan toimintakyvyttömyyden varalta

- Velvoitetaan osakkeenomistajat tekemään edunvalvontavaltakirjat, jotta osakkeenomistajien päätöksiä voidaan tehdä yhtiössä myös silloin, jos omistaja menettää toimintakykynsä

Näin pääset eteenpäin

Tarjoamme kokonaisvaltaisesti apua asiakirjojen sisällön suunnittelussa ja laadinnassa.

Avustamme perheoikeudellisten asiakirjojen sisällön suunnittelussa ja laatimisessa ja teemme wealth planning –suunnittelua

- ▶ Kartoitamme yrittäjän tilanteen
- ▶ Teemme wealth planning -suunnittelumuistion
- ▶ Suunnittelemme ja luonnostelemme tarvittavat asiakirjat
- ▶ Järjestämme allekirjoitustilaisuuden
- ▶ Avustamme tarvittaessa myös perunkirjoituksessa sekä perinnönjaossa

TULEVAT WEBINAARIT

Ilmoittaudu maksuttomiin tapahtumiimme

**Arvonlisäverotus kansainvälisissä
projektitoimituksissa ja alihankintatilanteissa**

WEBINAARI | 12.12.2023 KLO 10

Suvi Vänskä | Partner, Head of Alder Private

+358 40 080 0012

suvi.vanska@aldersound.fi

Alder & Sound | Eteläesplanadi 8, 00130 Helsinki | aldersound.fi

